

Bývalý prezident Václav Klaus st.: Zamyšlení k novému roku 2021

- CZ24 News | 7. ledna 2021

Jakékoli zamyšlení nad přicházejícím rokem není možné bez pozorné analýzy roku končícího, který se zcela vymknul tomu, na co jsme byli až dosud navyklí. Hned na počátku chci zdůraznit, že to, co bude dědictvím roku 2020, není v žádném případě jen důsledkem choroby Covid-19 a její epidemie. Daleko více to bude důsledkem toho, jak na tuto chorobu – nejen pochopitelným prvotním uleknutím se, ale že méně pochopitelným celým následujícím vývojem – zareagovaly vlády téměř všech zemí světa a jakou tím ve svých zemích vyvolaly atmosféru.

Vyvolaly atmosféru strachu, atmosféru vynucovaného podvolování se příkazům shora. Vyvolaly atmosféru – dosavadnímu běžnému chování lidí zcela neznámému – zveličením přirozené opatrnosti lidského chování (atmosféru absolutizace – jak říkáme my ekonomové – averze k riziku). Vyvolaly atmosféru nesvobody, zákazů, příkazů, karantén a rezignace na zdravý rozum.

Nevím pouze vládu, neboť reakce alternativní vlády, kterou jsou **mocná média**, nebyla o nic lepší. Naopak. Vlády jednaly z úleku, média z vypočítavosti. Nevím, co je horší. V každém případě hrají média mimořádně smutnou roli, nikoli roli „hlídacího psa demokracie“ (jak se pyšně sebetitulují), ale – podobně jako v éře komunismu i v érách podobných totalitních či k totalitě směřujících režimů – roli zesilovače vládní politiky.

Míra zneklidnění veřejnosti, zejména té její nesebevědomé části, té, která se zneklidnit snadno dá, by v žádném případě nebyla tak veliká, kdyby lidi neviděli v televizi stokrát denně jehlu zabodávající se do paže člověka, kdyby neviděli strašidelně působící budování vojenské polní nemocnice (která je už týdny prázdná), kdyby nesledovali nepřetržité tiskové konference orouškových ministrů a jejich

poradců.

Neviním pouze vládu, ale i medicínskou obec. Nikoli těch několik jedinců z nich, kteří se odvážně vzpírají diktátu shora (které nebudu jmenovat, abych jim nezhoršoval pověst), nikoli běžní lékaři a zdravotnický personál, kteří každodenně těžce pracují a nemají ambice – ale určitě ani čas – vystupovat na televizních obrazovkách. Viním jejich veřejné mluvčí, viním jejich ministry a náměstky, viním tzv. experty, kteří oslňují veřejnost svými vznešeně znějícími výroky, které jsou však „vznešené“ a tajuplné jenom pro naprosté laiky. Na vážném jednání odborníků by si je nemohli dovolit vyslovit. Nechci vyjmenováváním těchto lidí zvyšovat jejich status, ale nemohu nezmínit absurdnost vystupování prezidenta Lékařské komory, kterého radši nebudu jmenovat. Je neuvěřitelné, že si lékařská obec, která ve veřejnosti zaslouženě požívá vysoký respekt, nechá líbit, aby jejich jménem vystupoval právě tento extremisticky vystupující člověk.

Neviním vládu, ale viním o zisk usilující byznys, který už dávno ví, že se těžce vydělává na normálním trhu, ale že se lehce vydělává se státní pomocí a na základě státních dotací. Viním farmaceutické firmy, že bezostyšně propagují své testy a své vakcíny, i když vím, že jim to přináší zisky, o kterých se těmto firmám v normální situaci nemůže ani zdát. Viním i nefarmaceutické firmy, které „zastupují“ či nahrazují stát v okamžitém vyžadování testování a vakcinace od svých zaměstnanců, což je něco, o co bude na úrovni státu obrovský politický střet, zatímco byznysu to tiše prochází.

Výsledkem toho všeho je **bezprecedentní hospodářský pokles**, enormní nárůst zadlužení jednotlivců, firem i vlád, přerušení či vážné oslabení obvyklých hospodářských, finančních i lidských toků, dříve nepředstavitelné uzavírání hranic, umrtvení letecké dopravy, faktický zánik mezinárodního turismu atd. To každý z nás, jako občan, nepochybně cítí. Někdo se s tím vyrovnat umí, někdo méně.

Nastává něco, co – v globálním světě informačních technologií se pohybující – lidé označují cizácky, aby to znělo světově, jako „a new normal“. Tato nová normalita našich životů bude úplně jiná než ta stará. Bude jiná než ta včerejší, bude podobná té předvčerejší, ze které jsme se teprve před třemi desetiletími vymanili. Bude nesvobodou.

Co se s tím dá dělat? Ptal se mne na to v dopise jeden můj bývalý vládní kolega, člověk mého věku. Odpovídal jsem, že člověk našeho typu musí „upozorňovat na nebezpečí“ a že má „povinnost pozvednout hlas, když vidí blížící se hrozbu“. Dodal jsem, že „jsem měl tisíc chutí jít v neděli na Staroměstské náměstí a účastnit se protestů, jenom nevím, má-li exprezident bojovat proti státu“. Psal jsem mu, že máme, naše generace, zvláštní pozici v tom, že „jsme sice rizikovou generační skupinou ze zdravotního hlediska (což mne osobně příliš netrápí), ale že jsme v podstatě v obrovské výhodě nerizikovitosti z hlediska našeho profesního vývoje a z hlediska nebezpečí ztráty zaměstnání a příjmu“. **Už nás nemají odkud vyhodit.** To je výhoda nemalá a uvědomoval jsem si ji před několika lety při mém souboji s absurditou katastrofické doktríny globálního oteplování. Tento boj jsme táhli my, emeritní.

Beze změny uvádím dva odstavce z dopisu, který jsem mu koncem letošního října napsal:

„Musíme uplatnit svou životní zkušenost plynoucí z délky našeho života. Musíme umět vysvětlit odlišnost úkolu daného okamžiku od úkolu dlouhodobého. Musíme sice být – jako nerizikovní lidé – dostatečně radikální, ale současně musíme vybízet k trpělivosti. Máme úkol, který je srovnatelný s úkoly Karla Havlíčka Borovského v 50. letech 19. století, nebo Masaryka v závěru 19. a počátku 20. století. Který je srovnatelný s úkoly naší generace na počátku 70. let století dvacátého. Úkolem je drobná práce, osvěta, psaní, za Vás bych dodal kázání. Po „dlouhém pochodu“ (to je spíše parafráze Gramsciho než Mao Ce-tunga), který vytvořil dnešní svět, není možné očekávat „krátké“ řešení. Tak

zprofanovaný dnešní svět není, určitě ne u nás. Porovnávání dneška s pádem komunismu je mylné. My nejsme v roce 1987, ale – při velikém optimismu – v roce 1971, při menším optimismu teprve v roce 1960.

Nevím, jak to vidíte Vy, ale já zhruba tímto způsobem. **Většina lidí, bohužel, předpokládá, že zbavení se Zemana a Babiše je cestou vpřed.** Musela by být alternativa, ale ta není. Mohou přijít dva politici, kteří budou postrádat některé nejvíce provokující charakteristické rysy obou jmenovaných politiků, ale nevidím příchod politiků s alternativní vizí světa. S takovou, kterou bychom my dva považovali za přijatelnou.“ To byl můj říjnový dopis.

Úkolem, který pro sebe vidím, je toto všechno analyzovat, snažit se pochopit a objasnit, a nakonec popsat a veřejně sdělit. **Veřejnost potřebuje slyšet o dnešní době pravdu,** ale říkat pravdu, která je nepříjemná, neoblíbená a politicky nekorektní je obtížné. A vyvolává to ostré protireakce. George Orwell už před mnoha desetiletími vyslovil jednu moudrou větu: „čím více je společnost vzdálena od pravdy, tím více jsou nenáviděni ti, kteří pravdu vyslovují“. Pravdu je možné hledat jen veřejnou diskusí, v níž nejsou – politické a mediální elitě se nelíbí – názory z diskuse předem vylučovány. Tento vysoce okleštěný způsob veřejné diskuse jsme si dostatečně užili za komunismu, proto musíme protestovat, když se něco podobného vrací.

Nemalá část naší veřejnosti začala tuto „politicky korektní“ veřejnou diskusi, tuto novou realitu našich životů, nejen tolerovat, ale i přijímat za svou, začali ji podporovat a šířit, začala dokonce útočně ostrakizovat ty, kteří se jejímu přijetí brání. Proč je tomu tak? A proč je proti tomu ve většinové společnosti tak malý odpor?

Je to „jen“ strach před potrestáním? Strach před pokutami či jinými trestními postihy? Je to jako za komunismu strach před postihy existenčními – ztrátou zaměstnání, ztrátou profesní kariéry, ztrátou možnosti studovat? Nebo je malý odpor odrazem toho, že na širší veřejnost skutečné důsledky ekonomického pádu pomoci na dluh financované ochranné politiky státu ještě nedopadly, a proto lidé důsledky drastických restriktivních opatření státu stále ještě nedoceňují? **Nebo je to naše malá sebedůvěra, naše neodvaha, naše nejistota o vlastní pravdě?** Nebo je to stále ještě existující nejasnost choroby a obava z možnosti jejího zvratu v nový mor?

Rok 2021 nebude snadný, obtížný, které na nás budou dopadat, nás nikdo nezbaví. Jen my sami. Vstupujme do nového roku právě s tímto vědomím. **Strach nad námi nesmí zvítězit.** Zvítězit nad námi nesmí ani pohodlná pasivita a „odevzdání se osudu“. Vládneme si přece sami, resp. vládnou nám námi zvolení. Je to jen na nás.

Zdroj: <https://www.institutvk.cz/>